

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi erikoissairaanhoidolain
47 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan erikoissairaanhoidolia muutettavaksi siten, että sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jossa on yliopistollinen sairaala, lääkärikoulutuksesta ja lääketieteellisestä tutkimustoiminnasta maksettava erityiskorvaus muutetaan laskennalliseksi. Korvaus on nykyisin 12 % käyttökustannuksista. Viittaussäännöksen perusteella säännöstä sovellettaisiin myös Helsingin yliopistolliseen keskussairaalaan. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle ja Hel-

singin yliopistolliselle keskussairaalalle maksettava erityiskorvaus laskettaisiin lääkäritutkintoihin ja julkaistuihin tieteellisiin tutkimuksiin perustuvan painotetun pistejärjestelmän avulla. Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä määriteltäisiin erikseen tutkinto- ja julkaisupisteet samoin kuin niiden markkamääräinen arvo.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Erikoissairaanhoidolain (1062/89) 47 §:n 1 momentin nojalla sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jossa on yliopistollinen sairaala, suoritetaan valtion varoista yliopistollisen sairaalan käyttömenoista 12 prosenttia. Pykälän 2 momentin mukaan voidaan muunkin sairaalan tai sen osan käyttömenoista maksaa 12 prosenttia, jos sitä käytetään asetuksella määrättävässä laajuudessa lääkärikoulutukseen ja lääketieteelliseen tutkimustoimintaan. Helsingin yliopistollisesta keskussairaalaasta annetun lain (1064/89) 7 §:n (750/92) mukaan kuntayhtymälle ja erillisenä kuntayhtymänä toimivalle Lastenlinnan sairaalalle suoritetaan erikoissairaanhoidolain 47 §:n 1 momentin mukainen korvaus.

Valtioneuvoston 14.10.1992 tekemässä periaatepäätöksessä toimenpiteistä julkisen talouden tasapainon parantamiseksi todetaan, että yliopistollisten sairaaloiden 12 prosentin erityisvaltionosuus uudistetaan laskennalliseksi vuoden 1994 alusta. Uudistuksella pysäytetään päätöksen mukaan menojen kasvu ja kustannusten siirtyminen erityisvaltionosuuden piiriin.

Säästövaikutus on päätöksen mukaan 30 miljoonaa markkaa vuodessa vuosina 1993—95.

Esityksen mukaan laissa säädettäisiin, että yliopistollisten sairaaloiden yhteydessä eli lähinnä yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien klinisissä laitoksissa tapahtuvasta opetus- ja tutkimustyöstä johtuvat erityiset kustannukset korvattaisiin valtion varoista laskennallisin perustein. Koulutuksen mittarina voitaisiin käyttää erilaisia lääkäritutkintoja. Tutkimustoiminnan mittarina voitaisiin pitää julkaistuja tutkimuksia, ennen kaikkea väitöskirjoja ja tieteellisiä artikkeleita.

Lääkäritutkinnoille ja julkaistuille tieteellisille tutkimuksille annettaisiin erityiset painokertoimet, jotka määrättäisiin sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä. Tutkintojen painokertoimet voisivat olla seuraavat:

lääketieteen lisensiaatti	1
erikoislääkäri	1
suppea erikoisala, yleislääketieteen ja työterveyshuollon erikoislääkäri	1/2

Tutkintoja koskevat tiedot saataisiin vuosittain terveydenhuollon oikeusturvakeskukselta. Pisteet laskettaisiin viimeisen kolmen kalenterivuoden aikana, jolta on lopulliset tiedot saatavissa, suoritettujen tutkintojen keskiarvona.

Lääketieteellisen tutkimuksen painokertoimet muodostuisivat siten, että väitöskirjan ja monografian painoarvo olisi kuusi pistettä ja suomalaisessa lääketieteellisessä julkaisussa (esimerkiksi Suomen Lääkärilehti, Duodecim, Finska Läkärsällskapets handlingar, Sosiaalilääketieteellinen aikakauskirja) julkaistun kirjoituksen painoarvo puoli pistettä. Julkaisuyhteenvetoista kootulle väitöskirjalle annettaisiin yksi piste.

Ulkomaisissa julkaisuissa ilmestyneiden artikkelien osalta käytettäisiin yliopistoissa käytössä olevaa laskentatapaa, jossa tieteelliset alkuperäisartikkelit määrä painotetaan erityisellä painotuskertoimella eli julkaisun niin sanotulla impact-tekijällä. Painotus voisi olla seuraavanlainen:

impact-tekijä	
<1	1
1 — <4	2
4 —	3

Tiedot saataisiin vuosittain yliopistojen lääketieteellisiltä tiedekunnilta, joissa tiedot kootaan jo nyt. Jos tutkimuksella on useampi tekijä pisteet jaettaisiin tasan kirjoittajien mukaan. Pisteet laskettaisiin keskiarvona kolmelta viimeiseltä kalenterivuodelta, jolta on lopulliset tiedot saatavissa.

Korvauksen määrä tutkinto- ja tutkimuspistettä kohden samoin kuin korvauksen laske- mista koskevat yksityiskohtaiset määräykset vahvistettaisiin edellä mainitussa sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Erityiskorvaus oli 657 miljoonaa markkaa vuonna 1992. Vuoden 1993 talousarviossa tar- koitukseen on varattu 681 miljoonaa markkaa.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan uudistuksen säästövaikutus on 30 miljoonaa markkaa vuodessa vuosina 1994 ja 1995. Vuoden 1994 talousarvioehdotuksessa sosiaali- ja terveysministeriö on esittänyt tarkoitusta var- ten 650 miljoonaa markkaa.

Uudistus muuttaa erityisvaltionosuuden ja- kautumista yliopistollisten sairaaloiden kesken. Tampereen, Kuopion ja Oulun yliopistollisten sairaaloiden osuus vähenisi ja Helsingin ja Turun yliopistollisten sairaaloiden osuudet nousisivat. Muutoksen suuruus riippuu siitä, miten määräraha jaetaan opetuksen ja tutki- muksen kesken.

Määräraha on tarkoitettu jakaa sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä niin, että ope- tuksen osuus olisi 45 % ja tutkimuksen osuus 55 %.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Sairaalaliiton kanssa. Esitysluonnoksesta on pyydetty opetus- ministeriön, terveydenhuollon oikeusturvakes- kuksen, kuntien keskusjärjestöjen, yliopistosai- raaloita ylläpitävien kuntayhtymien sekä yli- opistojen lääketieteellisten tiedekuntien lausun- not. Lausunnoissa on uudistusta pidetty tar- peellisena.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuo- den 1994 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus- kunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

erikoissairaanhoitolain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 1 päivänä joulukuuta 1989 annetun erikoissairaanhoitolain (1062/89) 47 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 3 päivänä elokuuta 1992 annetulla lailla (748/92), seuraavasti:

47 §

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jossa on yliopistollinen sairaala, suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvausta lääkärikoulutuksesta ja lääketieteellisestä tutkimustoiminnasta johtuvista ylimääräisistä kustannuksista. Opetustoiminnan osalta korvaus perustuu lääkäritutkintojen painotettuun lukumäärään ja tutkimustoiminnan osalta tieteellisten julkaisujen painotettuun lukumäärään. Terveystieteiden tutkimuskeskus ilmoittaa kalenterivuositain sosiaali- ja terveysministeriölle tutkintojen määrän. Kunkin yliopiston lääketieteellinen tiedekunta ilmoittaa kalenterivuositain sosiaali- ja terveysministeriölle yliopistosairaalan yhteydessä tehtyjen ja julkaisujen tutkimusten määrän. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää lääkäritutkintojen ja tieteel-

listen julkaisujen painoarvot ja yksikköhinnat ja antaa muut määrätykset korvauksen laske-
 miseksi.

Jos sairaanhoitopiirin kuntayhtymän muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua sairaalaa tai sen osaa käytetään asetuksella määrättävässä laajuudessa lääkärikoulutukseen ja lääketieteelliseen tutkimustoimintaan, valtion varoista suoritetaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle korvausta 1 momentissa määritellyin laskenta-
 perustein.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

Laki

erikoissairaanhoidon lain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 1 päivänä joulukuuta 1989 annetun erikoissairaanhoidon lain (1062/89) 47 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 3 päivänä elokuuta 1992 annetulla lailla (748/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

47 §

Sairaanhoitopiirin kuntainliitolle, jossa on yliopistollinen sairaala, suoritetaan valtion varoista yliopistollisen sairaalan käyttömenoista 12 prosenttia.

Jos sairaanhoitopiirin kuntainliiton muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua sairaalaa tai sen osaa käytetään asetuksella määrättävässä laajuudessa lääkärikoulutukseen ja lääketieteelliseen tutkimustoimintaan, valtion varoista suoritetaan sairaanhoitopiirin kuntainliitolle asianomaisen sairaalan tai sen osan käyttömenoista 12 prosenttia.

Ehdotus

47 §

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jossa on yliopistollinen sairaala, suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvausta lääkärikoulutuksesta ja lääketieteellisestä tutkimustoiminnasta johtuvista ylimääräisistä kustannuksista. Opetustoiminnan osalta korvaus perustuu lääkäritutkimusten painotettuun lukumäärään ja tutkimustoiminnan osalta tieteellisten julkaisujen painotettuun lukumäärään. Terveystieteiden tutkimuskeskus ilmoittaa kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle tutkimusten määrän. Kunkin yliopiston lääketieteellinen tiedekunta ilmoittaa kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle yliopistosairaalan yhteydessä tehtyjen ja julkaistujen tutkimusten määrän. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää lääkäritutkimusten ja tieteellisten julkaisujen painoarvot ja yksikköhinnat ja antaa muut määräykset korvauksen laskemiseksi.

Jos sairaanhoitopiirin kuntayhtymän muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua sairaalaa tai sen osaa käytetään asetuksella määrättävässä laajuudessa lääkärikoulutukseen ja lääketieteelliseen tutkimustoimintaan, valtion varoista suoritetaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle korvausta 1 momentissa määritellyin laskentaperustein.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.